

Організаційно-моделюючі компоненти побудови ефективної організаційної структури стоматологічної клініки

Юлія Бур'ян

*здобувач освітньої програми «Менеджмент організацій»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: BurianYS@krok.edu.ua*

Олександр Сумець

*академік Академії економічних наук України,
д.е.н, к.т.н., професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: Sumets@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-6874-3201*

Вступна частина. Поточний стан соціально-економічного розвитку нашої держави характеризується складними умовами формування здоров'я кожного громадянина. Стійкі та суттєві кризові явища в економічній системі, жорстка та несправедлива градація суспільства за рівнем життя, цілий ряд негативних факторів впливу на екологію, стабільні стреси та вплив війни – усе це індикатори суттєвого погіршення здоров'я кожного пересічного українця. Підвищений попит населення на медичні послуги ознаменований також погіршенням поточних можливостей вітчизняної системи охорони здоров'я [1].

Разом з тим, останнім часом експерти відзначають активний розвиток приватного сектору сфери охорони здоров'я як відносно малих приватних кабінетів (стоматологічних) і до великих «універсальних» клінік. Така тенденція пояснюється високим рівнем невдоволеності пацієнтів низьким рівнем якості послуг у державних закладах охорони здоров'я, усе це породжує посилення конкурентної боротьби на ринку та вимагає комплексного, систематизованого підходу та втілення повноцінного контролю з метою досягнення належних та оптимальних результатів. А для цього необхідно у першу чергу оптимізувати організаційну структуру медичного закладу.

Основна частина. У сучасному економічному словнику зазначено, що організаційна структура (від франц. organisation – надавати стрункий вид; лат. structura – взаєморозташування та зв'язок складових частин, будова) – це поділ економічного об'єкта, підприємств, компаній, установ на підрозділи, відділення, відділи, цехи, лабораторії, ділянки, групи з метою впорядкування управління, налагодження взаємодії ланок. Організаційна структура не є самоціллю. Вона є інструментом, застосування якого надає змогу підвищити продуктивність спільної праці працівників. За таких умов будь-яка організаційна структура може використовуватися для рішення певних завдань у певних умовах і в певний час.

Основними організаційно-моделюючими компонентами побудови ефективної організаційної структури стоматологічної клініки варто визнати:

1. Модульність та декомпозиція:

Гнучка організаційна структура часто будується за модульним принципом, де окремі структурні підрозділи (модулі) можуть відносно автономно виконувати

свої функції та легко об'єднуватися або роз'єднуватися залежно від поточних потреб. Це дозволяє:

- швидко створювати тимчасові робочі групи та команди для вирішення конкретних завдань або реалізації проектів;
- легко реконфігурувати структуру при зміні обсягів та характеру медичної допомоги (наприклад, при збільшенні кількості пацієнтів з певним захворюванням або при розширенні спектру послуг);
- покращити координацію між різними спеціальностями.

2. Децентралізація та делегування повноважень. Це сприяє:

- підвищенню оперативності прийняття рішень на місцях, оскільки керівники підрозділів мають більшу самостійність у вирішенні поточних питань;
- залученню ініціативи та творчого потенціалу працівників на всіх рівнях організації;
- зниженню навантаження на вище керівництво та звільненню його часу для вирішення стратегічних питань;
- підвищенню відповідальності та мотивації працівників, які відчувають більшу причетність до управління.

Важливо знайти оптимальний баланс між централізацією та децентралізацією, щоб забезпечити як гнучкість, так і необхідний рівень координації та контролю.

3. Розвиток горизонтальних зв'язків та міжфункціональної взаємодії:

Гнучка організаційна структура активно сприяє розвитку горизонтальних зв'язків та міжфункціональній взаємодії між різними структурними підрозділами. Це дозволяє:

- покращити обмін інформацією та знаннями між різними спеціалістами та службами;
- підвищити рівень узгодженості дій при наданні комплексної медичної допомоги;
- сприяти інноваціям та розробці нових підходів до діагностики та лікування шляхом об'єднання різних точок зору та компетенцій;
- швидко вирішувати міжфункціональні проблеми, що виникають у процесі надання медичної допомоги.

4. Адаптивні інформаційні системи:

Інформаційні технології відіграють ключову роль у забезпеченні гнучкості організаційних структур закладів охорони здоров'я. Впровадження адаптивних медичних інформаційних систем (МІС) дозволяє:

- забезпечити швидкий та зручний доступ до медичної інформації для всіх авторизованих користувачів, незалежно від їхнього місцезнаходження;
- покращити координацію між різними підрозділами шляхом обміну даними про пацієнтів, результати обстежень, призначення тощо в режимі реального часу;
- підтримувати гнучкі графіки роботи персоналу та можливість дистанційної роботи (телемедицина).

5. Культура гнучкості та готовність до змін:

Ефективність побудови (проектування) організаційної структури не може бути оцінено яким-небудь одним показником. З одного боку, потрібно враховувати, наскільки структура забезпечує досягнення організацією результатів відповідно поставленим перед нею виробничо-господарським цілям, а з іншого – наскільки її внутрішня побудова і процеси функціонування адекватні об'єктивним вимогам до її змісту і властивостей. Специфіка проблеми проектування організаційної структури полягає у тому, що вона являє собою кількісно-якісну складну задачу, що вирішується на основі поєднання наукових (у тому числі формалізованих) методів аналізу, оцінки, моделювання організаційних систем із суб'єктивною діяльністю керівників, фахівців і експертів уже на етапі вибору і оцінки найкращих варіантів організаційних.

Висновок. Організаційна структура стоматологічної клініки – це основа належного надання медичних послуг, якісного обслуговування громадян, ефективності розподілу обов'язків та відповідальності, тому постійний її моніторинг та альтернативні пошуки по вдосконаленню сприятимуть оптимізацію результативності лікувального закладу.

Ключові слова: організаційна структура, організаційно-моделюючі компоненти, ефективність, клініка.

Список використаних джерел

1. Алькема В.Г., Сумець О.М., Кириченко О.С. Менеджмент закладу охорони здоров'я: навчальний посібник. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права» «Крок». 2023. 255 с.